

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref
13/1010

Høring av NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014

Vi viser til brev fra Kulturdepartementet av 11. mars 2013 vedlagt NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014.

Stiklestad Nasjonale Kultursenter takker med dette for invitasjonen til å avgi høringsuttalelse til Kulturutredningen. Vi takker også for muligheten vi tidligere har hatt til å fremme synspunkter på kulturutredningsutvalgets arbeid, dels gjennom innspill til utvalget, dels i møte med utvalgets leder.

Stiklestad Nasjonale Kultursenter avgir med dette nedenstående høringssvar til Kulturutredningen. Høringssvaret er i hovedsak knyttet til forhold som berører museenes rolle i kulturpolitikken.

Generelle merknader:

Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK) anser Kulturutredningen 2014 som en meget solid og grundig analyse av status på kulturfeltet. Kulturutredningen peker på flere sentrale kulturpolitiske utfordringer i tiden som ligger foran oss og foreslår samtidig tiltak for å møte disse utfordringene. Kulturutredningen danner dermed et godt grunnlag for videre kulturpolitisk satsing i årene som kommer.

SNK slutter seg til utvalgets forslag om styrking av den kulturelle grunnmuren og frivilligheten i kulturlivet. SNK vil understreke at frivillighet er en kvalitativ ressurs med egenverdi, og ikke bare et kvantitativt virkemiddel.

Det er nødvendig å finne en god balanse mellom hensynet til den kulturelle grunnmuren og hensynet til store nasjonale fellesoppgaver. I denne sammenhengen vil SNK minne om at flere institusjoner innenfor kunst og kulturarv har nasjonalt ansvar og nasjonale oppgaver knyttet både til forvaltning, forskning og formidling. Dette gjelder ikke minst en del institusjoner utenfor de store byene. Flere av disse institusjonene er spesifikt forbundet med personer, steder eller hendelser der formidlingen er tett sammenvevd med person og/eller sted. Slike institusjoner forvalter nasjonale anliggender som er felles for oss alle. Kulturpolitikken i årene som kommer må bidra til å sette disse institusjonene i stand til å forvalte dette ansvaret.

SNK vil videre peke på at kulturpolitikken må ta høyde for at kultur og kulturarv har internasjonale dimensjoner, ikke minst innenfor områder knyttet til immateriell kulturarv. Dette berører mangfolds- og inkluderingsdimensjonen, og har implikasjoner for en rekke kulturinstitusjoner. Den internasjonale dimensjonen bør komme tydeligere til uttrykk i kulturpolitikken i årene som kommer.

Spesielle merknader:

Del II:

SNK slutter seg til utvalgets synspunkter på begrepet ytringskultur. Begrepets to dimensjoner, formidling, vern og videreføring av materiell og immateriell kulturarv samt kunstnerisk virksomhet i vid forstand, gir uttrykk både for substans og avgrensning av det kulturpolitiske kulturbegrepet.

Stiklestad Nasjonale Kultursenter har med interesse merket seg utvalgets formuleringer om kulturpolitikkenes berettigelse, herunder særlig at begrunnelsen for offentlig støtte finnes i verdiene demokrati, rettferdighet og mangfold. I lys av museenes samfunnsrolle kan denne begrunnelsen for offentlig støtte til kulturlivet kanskje særlig knyttes til museenes ansvar for å stimulere publikum til kritisk refleksjon og ettertanke. De store nasjonale jubileene vi markerer nå og i tiden framover mot 2030, berører museene i særlig grad, og stiller krav til deres evne til å håndtere store nasjonale begivenheter uten å henfalle til selvgodhet og nasjonalisme. Kanskje kan nettopp store nasjonale jubileer som grunnlovsjubileet i 2014 og Norges tusenårsjubileum i 2030 brukes som anledninger til å fokusere spesifikt på at nasjonsbygging må ha et annet innhold i vår tid enn da disse begivenhetene fant sted. Tiden fram mot tusenårsjubileet i 2030 må benyttes som anledning og mulighet til å sette et forskningsmessig søkelys på problemstillinger som berører grunnleggende verdispørsmål og nasjonsbygging i vår egen tid. Her finnes etter vår mening et vesentlig element i museenes samfunnsrolle. I lys av dette slutter vi oss til utvalgets oppfatning av at demokratihensynet bør inngå i en tydeligere overordnet begrunnelse for offentlig støtte til kulturlivet i Norge.

Del III

SNK har også merket seg at utvalget viser til formuleringer om at museenes samfunnsrolle er utydelig. I mange sammenhenger og ikke minst i flere offentlige styringsdokumenter vises det ofte til museenes rolle som samfunnsaktør, til museenes samfunnsrolle eller til at museene må være samfunnsansvaret bevisst osv., uten at det framgår like tydelig hva oppdragsgiverne legger i samfunnsrollebegrepet. I denne sammenheng slutter SNK seg til utvalgets forslag om å sette museenes samfunnsrolle tydeligere på dagsorden, evt. også iverksette en bredere drøfting og analyse av museenes faglige og samfunnsmessige oppgave.

SNK er også tilfreds med at utvalget så tydelig framhever behovet for innholdsfokus i museumssektoren etter en lengre periode med fokus på organisering og ytre rammevilkår. Ytterligere økning i offentlige museumstilskudd bør derfor i sterkere grad knyttes til publikumsrettet innholdsproduksjon og kommunikasjon.

SNK har videre merket seg at utvalget peker på svekket kommunikasjon mellom den regionale kulturforvaltningen og Kulturdepartementet. SNK beklager at samspillet mellom de ulike forvaltningsnivåene preges av mangelfull kommunikasjon og dialog, og er tilfreds med at utvalget peker på dette problemet.

Del IV

SNK slutter seg til utvalgets formuleringer om at fokuset for arbeidet med å fremme inkludering i kulturlivet bør utvides til i større grad å dreie seg om kulturarenaer i det lokale kulturlivet. Samtidig berører dette et felt som ikke alltid er like kvalitetspreget eller kunnskapsbasert. SNK støtter derfor utvalgets forslag om opptrapping av forskningsinnsatsen på området for kunst og kulturvern gjennom et eget forskningscenter for kultursektorforskning. SNK vil dessuten minne

om at forskning er en forutsetning for god formidling. Kultursektorforskningen bør derfor også ha dette som mål.

SNK har merket seg at utvalget foreslår å flytte ansvaret for kirkesaker til Kulturdepartementet for å oppnå bedre samordning mellom kirkesaker og kulturpolitikk for øvrig. SNK vil bl.a. peke på at den økende pilegrimsvirksomheten, knyttet til alle religiøse retninger, er ett av elementene som bidrar til å øke behovet for slik samordning. SNK støtter dette forslaget.

Stiklestad 6. juni 2013

Bente Erichsen
Styreleder
(sign)

Turid Hofstad
Direktør
(sign)